

ЕТАПНОСТІ ТА ПІДРОЗДІЛІВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТРЕБ

Окреслено теоретичні засади важливості логістичних потреб у мікроекономічному аспекті. Охарактеризовано потреби різного рівня та запропоновано структурно-логічну модель потреб логістики.

The theoretical principles of importance of logistic requirements in the aspect of microeconomics are outlined. The necessities of different level are described and the structurally logical model of necessities of logistic is offered.

На сучасному етапі розвитку мікроекономічної науки актуальною є проблема розробки теоретичних положень щодо логістичних потреб у діяльності промислового підприємства.

Перед будь-яким суспільством завжди постає проблема вибору. Саме мікроекономічна наука вивчає поведінку різних індивідів при різного роду виборі: матеріальних благ, духовних потреб, моральних устоїв. Якщо говорити про матеріальні речі, то, звичайно, вони становлять основу життєдіяльності будь-якого суспільства. Від кількості та якості запропонованих благ залежить як задоволення кожного окремого індивіда, так і певного колективу загалом. Людські задоволення формуються на основі потреб певного блага. А, як відомо, всі наші матеріальні потреби можуть задовольнити лише промислові підприємства, які виробляють найрізноманітніші продукти та послуги.

Одним із базових положень логістичного підходу є дві фундаментальні обставини мікроекономіки. По-перше, матеріальні потреби людей необмежені. По-друге, економічні ресурси суспільства, тобто засоби виробництва товарів і послуг, якими можна задовольнити матеріальні потреби, обмежені або рідкісні.

Логістика ж як наука і практика передбачає велику потребу у знаннях, а також великий обсяг інформації. Необхідність розгляду саме логістичних потреб зумовлена вимогою підготовки рекомендацій, які сприятимуть стимулюванню реформ на мікроекономічному рівні.

Вивчення логістичних потреб власне на мікрорівні дають змогу зрозуміти різного роду зв'язки між окремим індивідом, суспільством та підприємствами, визначити їхню роль і місце в економічних процесах, що відбуваються неперервно. Отже, логістика повинна стати ринковим інструментом мікроекономічної науки.

Різні аспекти логістики на мікрорівні досліджували українські вчені, зокрема О. І. Амоша, А. Г. Кальченко, Є. В. Крикавський, А. Ф. Павленко, В. І. Павлов, В. П. Пилипчук, Є. В. Савельєв, А. О. Старостіна, Д. А. Штефанич. Вагомий внесок зробили економісти як країн СНД – Б. А. Анікін, С. Б. Карнаухов, О. М. Лавров, Л. Б. Міротін, С. О. Новіков, С. О. Уваров, так і зарубіжні фахівці – Д. Бауерсокс, Дж. Бушер, П. Друкер, Д. Клосс, К. Кльозе, Ф. Котлер, Р. Патора та ін. Доцільність розгляду розвитку теорії логістичних потреб полягає в удосконаленні теоретичної бази цієї науки і логістичного підходу загалом. Адже потреби є об'єктивними умовами існування кожної людини. Розвиваючись, вона створює свої потреби і здібності, продукти і послуги, відносини й суспільні інститути. Вирішення зазначених проблем визначає мету цієї статті.

Економічні потреби – це ставлення людей до економічних умов їхньої життєдіяльності, це об'єктивна необхідність окремої людини, сім'ї, колективу, суспільства й держави в життєвих благах, послугах, духовних і культурних цінностях. Все це задовольняється на основі виробництва підприємствами широкого спектра продукції.

Немає жодної людини, яка могла б сказати, що їй усього достатньо. Необхідність задоволення своїх потреб та інтересів спонукала людей до виробничої діяльності. А в сучасному суспільстві виникла нова потреба – задоволення логістичних потреб.

Як відомо, логістика є наукою раціонального мислення і практичною діяльністю у сфері дослідження, проектування, розробки, виготовлення, постачання та збуту необхідного людині конкретного товару чи послуги – від початкового моменту до кінцевого, із мінімальними затратами матеріальних, інформаційних,

фінансових, технологічних і трудових ресурсів та часового проміжку, а також одержання інформації про постачання товарів від місця виробництва до місця споживання відповідно до вимог клієнтури.

Із вищезазначеного стає зрозумілим, що логістичні потреби доволі об'ємні. Це зумовлено тим, що перед менеджерами-логістами постає питання у правильному виборі потреб у матеріалах, комплектуючих, напівфабрикатах тощо. Дуже важливими є питання потреби у фінансових ресурсах, професійних кадрах, достовірній інформації, транспортно-складських приміщеннях, техніко-технологічних ресурсах тощо. Цей перелік, напевно, нескінченний, оскільки для того, щоб задовольнити потреби клієнтів, підприємство має задовольнити насамперед свої виробничі потреби, щоб отримати бажаний позитивний кінцевий результат.

Якщо говорити про найважливіші людські потреби, то, звичайно, найголовнішими серед них є потреби у повітрі, воді та їжі (первинні потреби). Серед життєво необхідних можна також виокремити потреби в одязі, взутті, безпеці життєдіяльності, певному соціальному статусі тощо (вторинні потреби).

Уже на вищому порядку знаходяться потреби логістичні – це потреби, необхідні для ефективного функціонування виробничого підприємства. До них належать: матеріальні (матеріали, комплектуючі, запасні частини, готова продукція тощо), трудові (висококваліфіковані логісти), фінансові (грошові кошти, акції, облігації), інформаційні (як інформація на паперових носіях, так і на ПК), техніко-технологічні (інструменти, обладнання, оснащення тощо).

І, звичайно, найбільш вагомими є мікроекономічні потреби, які знаходяться на вищому щаблі. Вони потребують узгодженості дій як між окремими індивідами, колективами, підприємствами, так і взаємодію між суспільством і підприємствами.

Отже, схематично можна зобразити послідовний ланцюг важливості усіх потреб (рис. 1.), починаючи від їхнього зародження, тобто потреб індивіда, і до кінцевого етапу – задоволення цих потреб на основі виробництва конкретного виду продукції.

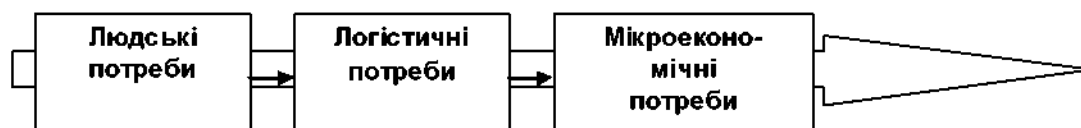

Рис. 1. Послідовність потреб

Потреба логістики – це робота у ракурсі вибору необхідної робочої сили (кадровий потенціал) та устаткування (техніко-технологічна база) для виконання плану завантаження виробничих потужностей. На основі правильно визначеної потреби у матеріальних ресурсах, яка намітилася із прогнозних графіків поставок (замовлень клієнтів, звітів про стан запасів тощо) встановлюються потреби логістики, які визначають параметри функціонування вартісного ланцюжка (фінансових ресурсів).

Логістика виступає об'єднавчою ланкою, яка пов'язує підприємства зі споживачами і постачальниками. Потоки інформації про споживачів (і від них) надходять до підприємства у формі даних про замовлення, продажі, а також можливі прогнози. Ця інформація перетворюється в конкретні плани виробництва і закупівель. Отже, інформація виявляє конкретні потреби у конкретних логістичних діях. Власне виявлення потреб потрібно насамперед для планування й інтеграції логістики.

Матеріальні ж ресурси, що надходять, закладають початок потоку запасів, що поступово отримують додану вартість, рух якого завершується передачею права власності споживачам на готові продукти.

Потреба у правильно підбраному кадровому потенціалі є чи не найголовнішою в усьому логістичному ланцюгу, адже загальновідомо, що від професійності персоналу залежить ефективна діяльність усього виробничого підприємства. Варто зазначити, що на даний час існує велика проблема у спеціалістах-логістах, адже в Україні ще доволі мало ВНЗ, які готують таких фахівців.

На основі вищевикладеного матеріалу можна запропонувати структурно-логічну модель логістичних потреб (рис. 2).

Звичайно, неможливо визначити, який саме аспект у формуванні логістичних потреб є першим у списку, адже відсутність хоча б одного елемента порушить усю виробничу діяльність підприємства. Вся робота щодо забезпечення логістичних потреб повинна проводитися комплексно й інтегровано. Проте незаперечним стає той факт, що потреби виступають рушійною силою суспільного розвитку.

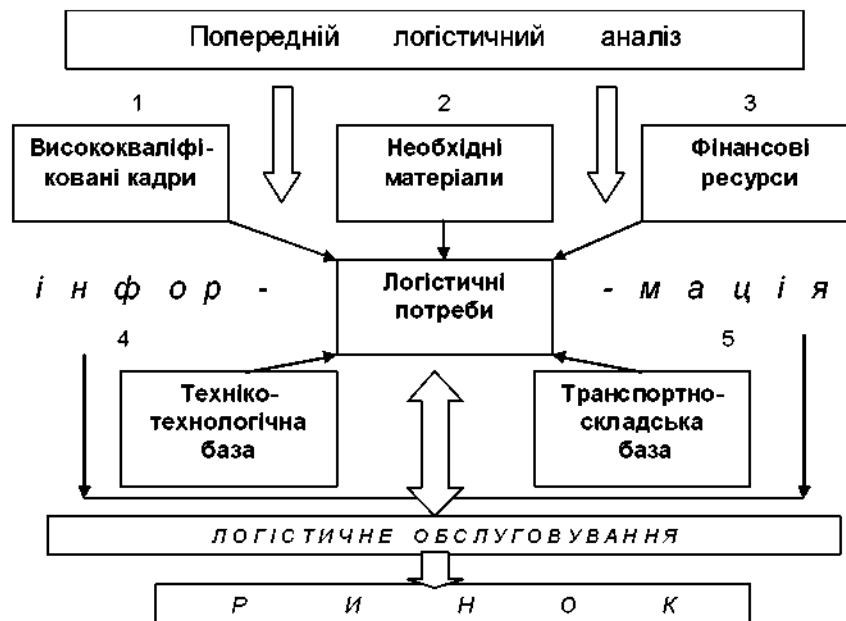

Рис. 2. Структурно-логічна модель потреб логістики

Варто зауважити, що логістичні потреби повинні формуватися на основі якогось певного фактора. Тому автор виокремив поняття попереднього логістичного аналізу, який слугує меті визначеного завдання і можливостей логістики для підприємства. Об'єктами в цьому випадку виступають такі категорії: функції, операції та інструменти логістики, структура продукції та послуг, технологічного циклу тощо; структура потоку матеріалів; організаційна структура підприємства; структура витрат підприємства загалом та ін.

Отже, основна мета логістики полягає в адаптації підприємств-виробників до потреб і бажань споживачів, що означає гарантію точного і швидкого виконання його замовлень та дотримання термінів виконання. Тільки впровадження логістичних знань дає змогу чітко й оперативно реагувати на споживчий попит і задовольняти його при мінімальних затратах і запасах. Проте українські споживачі за низької якості послуг демонструють високий рівень задоволеності. Це пояснюється їхньою невимогливістю. Рівень очікування українського споживача залишається низьким, водночас і якість товарів та послуг теж не надто висока.

Так, на рис. 2 ми представили фактор логістичного обслуговування, який в сучасних умовах господарювання відіграє аж ніяк не останню роль. Враховуючи його, підприємство має шанси залучити дедалі більшу кількість потенційних споживачів, якщо врахує всі їхні потреби, навіть після продажного обслуговування. Проте не всі українські компанії зможуть витримати боротьбу за споживача, оскільки перед виробником стоїть лише одне завдання – збільшення своїх прибутків будь-яким шляхом, а не задоволення потреби споживача.

Підприємства повинні усвідомити одну важливу істину: споживачі у вигляді запропонованих їм товарів та послуг купують задоволення, яке вони отримують від їхнього використання. Це свідчить про те, що споживачі у вигляді товарів та послуг задовольняють на ринку свою необхідну в чомусь потребу. Отож, потреби споживача, які визначаються суб'єктивними відчуттями нестачі чогось суттєвого й необхідного, викликають бажання бути задоволеними, тобто самі бажання людини спонукають її до задоволення конкретної потреби, а відтак – і до задоволення потреб логістики промислового підприємства.

Важливого значення для логістичних потреб підприємства набуває аналіз потреб споживачів, адже на їхній основі формуються кінцеві результати виробничої діяльності. Виробник матиме більше шансів бути обраним певним споживачем тоді, коли властивості виробленої ним продукції зорієнтовані на задоволення у споживача низки потреб ієрархічної піраміди.

В сучасних умовах новітніх технологій саме здатність підприємства задовольнити у найкоротші терміни потреби споживачів, а на їх основі – логістичні, є показником його високої компетентності,

а відтак – конкурентоспроможності. Отож, успіх підприємства залежить не тільки від втілення своїх ідей і вирішення завдань, а й від того, наскільки добре потреби кінцевого рівня задовольняються усіма ланками логістичного ланцюга.

Таким чином, саме індивідуальні потреби породжують логістичні, котрі сприяють ефективній виробничій діяльності промислового підприємства. Виробники продукції потребують прийняття відповідних комплексних логістичних рішень та управлінських підходів, що дасть змогу досягти конкурентних переваг у сфері задоволення усіх потреб споживачів. Звичайно, в результаті цього будуть задоволені й усі логістичні потреби. Таким чином, якщо споживач буде задоволений наданою послугою, що відповідає його потребам та очікуванням, то ринкове завдання для підприємства – створити й надати її у найкращий спосіб. І якщо послуги були надані на високому професійному рівні, це означатиме, що логістичні потреби підприємства були задоволені в повному обсязі.

Література

1. *Режим доступу* : www.radiosvoboda.org/content/
2. *Режим доступу* : www.spojivachi.info
3. Алькема В. Г., Сумець О. М. *Логістика. Практика та теорія : навч. посіб.* / В. Г. Алькема, О. М. Сумець. – К. : Вид. дім "Професіонал", 2008. – 272 с.
4. Ру Д., Сульє Д. *Управління* / Д. Ру, Сульє Д. ; пер. з фр. – К. : Основи, 1995. – 442 с.